

Sygn. akt: I C 731/17 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2017 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSR Robert Wysocki
Protokolant:	stażysta Paulina Barwińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 listopada 2017 roku w Człuchowie

sprawy z powództwa (...) S. A. z siedzibą w W.

przeciwko A. C.

o zapłatę

- zasądza od pozwanego A. C. na rzecz powoda (...) S. A. z siedzibą w W. kwotę 3.628,05 zł (trzy tysiące sześćset dwadzieścia osiem złotych pięć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 maja 2017 roku do dnia zapłaty,
- w pozostałym zakresie oddała powództwo,
- zasądza od pozwanego A. C. na rzecz powoda (...) S. A. z siedzibą w W. kwotę 790,11 zł (siedemset dziewięćdziesiąt złotych jednaście groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Pobrano opłatę kancelaryjną

w kwocie zł – w znakach

opłaty sądowej naklejonych

na wniosku.

Sygn. akt I C 731/17 upr.

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie przeciwko A. C. pozew o zapłatę kwoty 4669,89 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu – do rozpoznania w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż dochodzona wierzytelność wynika z umowy pożyczki pieniężnej nr (...) wypłaconej w dniu 22 czerwca 2016 roku, na mocy której powód zobowiązał się udzielić pozwanemu pożyczki w kwocie 5000,00 zł, a pozwany zobowiązał się zwrócić pożyczkę zgodnie z harmonogramem spłat. Z uwagi na opóźnienie w spłacie zadłużenia, powód wypowiedział przedmiotową umowę, a cała należność wynikająca z umowy stała się wymagalna. Powód podkreślił, iż podejmował próby mediacji z pozwanym, jednak pozwany zadłużenia

nie spłacił. Na dochodzoną pozewem kwotę składają się: kwota 3541,69 zł tytułem niespłaconych rat kapitałowych, kwota 86,36 zł tytułem skapitalizowanych odsetek umownych w wysokości 10% w stosunku rocznym naliczonych od kwoty 3541,69 zł od dnia następnego po dniu zapłaty ostatniej raty pożyczki tj. od dnia 16 lutego 2017 roku do dnia poprzedzającego dzień wniesienia pozwu, kwota 966,84 zł tytułem opłaty przygotowawczej, kwota 75,00 zł tytułem opłaty administracyjnej.

Wobec stwierdzonego braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin – Zachód w Lublinie postanowieniem z 8 września 2017 roku wydanym w sprawie VI Nc-e (...) przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Rejonowego w Człuchowie.

Pozwany A. C., stanął się na rozprawę i uznał powództwo w części roszczenia kapitałowego i odsetek. Przyznał, iż zawarł z powodem przedmiotową umowę pożyczki, jednak się z niej nie wywiązał, ponieważ zamknął prowadzoną działalność gospodarczą. Wskazał, iż ma problemy finansowe związane z jego schodzeniem natury psychicznej, w związku z którym był hospitalizowany stacjonarnie przez okres 6 miesięcy na Oddziale Psychiatrycznym SP ZOZ w C.. Obecnie jego sytuacja materialna ulegnie poprawie ponieważ wyjeżdża do pracy do Niemiec jako opiekun osób starszych. Pozwany zakwestionował dochodzone przez powoda roszczenie z tytułu opłat administracyjnych i przygotowawczych, wskazując, iż aby otrzymać pożyczkę musiał zgodzić się przy podpisywaniu umowy na ich ponoszenie.

W dniu 23 listopada 2017 roku Sąd Rejonowy w Człuchowie wydał w sprawie wyrok, w którym powództwo uwzględnił co do kwoty 3628,05 zł, a w pozostałym zakresie oddalił.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 czerwca 2016 roku powód (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z pozwanym A. C. umowę pożyczki nr (...) na kwotę 5000,00 zł, na okres 24 miesięcy od daty wypłaty pożyczki. Pozwany zobowiązał się zwrócić kwotę pożyczki w terminach płatności określonych zgodnie z umową i harmonogramem.

bezsporne, nadto dowód: umowa pożyczki; k. 16-23

Pozwany nie dokonał w terminie określonym w harmonogramie spłaty ósmej raty pożyczki, w związku z czym powód wezwał pozwanego do dobrowolnego uregulowania w terminie do dnia 13 marca 2017 roku kwoty 340,46 zł, a następnie wezwał go w dniu 22 marca 2017 roku do zapłaty kwoty 686,64 zł w terminie do dnia 22 czerwca 2017 roku.

bezsporne, ponadto dowód: monit z dnia 06/03/2017 r.; k. 26, wezwanie do zapłaty z dnia 22 marca 2017 roku, k. 27

W dniu 7 kwietnia 2017 roku powód wystosował do pozwanego ostateczne wezwanie do zapłaty kwoty 686,64 zł do dnia 22 czerwca 2017 roku.

dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty; k. 28

Pismem z dnia 24 kwietnia 2017 roku powód wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia i wezwał pozwanego do zapłaty całości wymagalnego zadłużenia w łącznej kwocie 4707,91 zł w terminie do 8 maja 2017 roku.

dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki oraz ostateczne wezwanie do zapłaty z

dnia 24 kwietnia 2017 roku; k. 29

Pozwany A. C. przyznał, iż zawarł umowę pożyczki z (...) S.A. z siedzibą w W. w dniu 20 czerwca 2016 roku. Pozwany zawarł przedmiotową umowę pożyczki kiedy prowadził własną działalność gospodarczą z której osiągał zysk miesięczny. Na skutek braku zleceń w ramach prowadzonej działalności gospodarczej oraz choroby psychicznej wymagającej hospitalizacji stacjonarnej, sytuacja materialna pozwanego pogorszyła się. W związku z powyższym

pozwany spłacił tylko siedem rat zaciągniętej pożyczki. Obecnie sytuacja finansowa pozwanego może ulec poprawie ponieważ w grudniu będzie pracował na terenie Niemiec jako opiekun osób starszych.

bezsporne, ponadto porównaj: wyjaśnienia pozwanego na rozprawie w dniu 23 listopada 2017 roku w okresie od 00:07:04 do 00:25:10 – porównaj protokół k. 39-40

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 213 § 2 k.p.c. Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.

W niniejszej sprawie stan faktyczny był w zasadzie bezsporny. Pozwany nie kwestionował faktu, iż zawarł z powodem przedmiotową umowę pożyczki. Przyznał również, iż nie wywiązał się z zaciągniętego zobowiązania, wskazując, że znalazł się w trudnej sytuacji finansowej. Pozwany uznał powództwo w części co do roszczenia kapitałowego w kwocie 3541,69 zł oraz odsetek w wysokości 86,36 zł zakwestionował naliczone przez powoda opłaty administracyjne i przygotowawcze wskazując, iż aby otrzymać pożyczkę musiał zgodzić się na ich poniesienie.

Z treści art. 229 k.p.c. wynika, że nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości. Za „fakty przyznane” rozumie się w nauce i praktyce fakty twierdzone przez jedną stronę i potwierdzone, jako zgodne z prawdą, przez stronę przeciwną w drodze wyraźnego oświadczenia wiedzy (przyznania) złożonego w toku (w każdym stadium) postępowania.

W ocenie Sądu uznanie powództwa w części przez pozwanego jest skuteczne.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o dowody przedstawione przez powoda oraz oświadczenie pozwanego. Sąd oddalił żądanie powoda co do kwoty 1041,84 zł, którą to należność na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. uznał jako niedozwolone postanowienia umowne zawarte w umowie. W pozostałym zakresie Sąd uwzględnił powództwo – wobec uznania roszczenia – i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3628,05 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości 7% od dnia 22 maja 2017 roku do dnia zapłaty.

Podkreślić należy, iż dyspozycja art. 213 § 2 k.p.c. nie zwalnia Sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy uznanie powództwa nie jest sprzeczne z obowiązującymi przepisami lub zasadami współżycia społecznego albo nie zmierza do obejścia prawa.

Okoliczności przytoczone przez powoda w pozwie były zasadniczo bezsporne. Kwestią nie budzącą w niniejszej sprawie wątpliwości był fakt przyznany przez pozwanego, iż powoda i pozwanego łączyła umowa pożyczki. Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Wątpliwości Sądu podczas analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego wzbudziły należności z tytułu opłat dodatkowych.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Ustawodawca wskazał w art. 385¹ § 3 k.c., że niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Jednocześnie stosownie do art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Oznacza to, że w znacznej liczbie przypadków ciężar dowodu będzie spoczywał na przedsiębiorcy udzielającym pożyczki.

O rażącem naruszeniu interesów konsumenta można mówić w sytuacji nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku zobowiązaniowym, natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom będzie miało miejsce wtedy, gdy w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego partner konsumenta tworzy takie klauzule umowne, które godzą w równowagę kontraktową stosunku.

Ponadto należy wskazać, że zgodnie z art. 483 § 1 k.c. w przypadku nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego wykluczone jest zastrzeżenie kary umownej, która miałaby charakter odszkodowawczy. Funkcję odszkodowawczą pełnią bowiem w przypadku tego rodzaju zobowiązania odsetki za opóźnienie zastrzeżone na podstawie art. 481 § 1 k.c. (por. Marcin Lemkowski „Odsetki cywilnoprawne”, wyd. Wolter Kluwer Polska sp. z o.o., Warszawa 2007, str. 95 i n.). Wysokość odsetek jest natomiast limitowana treścią przepisu art. 359 § 2¹ k.c., który wprowadza maksymalną wysokość odsetek wynikających z czynności prawnych. Inne należności dochodzone z tytułu zawartej umowy kredytowej, w tym koszty upomnień, wezwań i opłat, powód winien wykazać, że zostały one rzeczywiście poniesione przez powoda bądź poprzedniego wierzyciela.

Zdaniem Sądu, dodatkowe koszty pożyczki obejmujące opłatę przygotowawczą, opłatę administracyjną zostały określone na zawyżonym, niezajdującym żadnego uzasadnienia, poziomie. Opłaty te zostały ustalone w stałej zryczałtowanej kwocie, niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków, przez co dochodzi do braku ekwiwalentności świadczeń stron umowy pożyczki i skutkuje bezpodstawnym wzbogaceniem się strony powodowej. Wprowadzenie przez powoda opłat w wysokości wskazanej w umowie godziło w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz w sposób rażąco naruszało interes pozwanego jako konsumenta, stanowiło bowiem dodatkową karę umowną za nienależyte wykonanie umowy.

Zapisy umowy pożyczki przewidujące obowiązek ponoszenia dodatkowych opłat są również sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Wprawdzie wysokość opłaty przygotowawczej i opłaty administracyjnej została ustalona umową pożyczki, a pozwany, składając podpis pod umową, zgodził się na ich ponoszenie, to jednak swoboda umów nie jest całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. Zgodnie z art. 353¹ k.p.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego.

Analizując zasadność poszczególnych opłat dodatkowych, należy zauważyć, że strona powodowa nie wykazała w toku niniejszego postępowania dwóch okoliczności – po pierwsze, aby opłaty te były rzeczywiście niezbędne z punktu widzenia realizacji obowiązków umowy pożyczki, a po drugie, że poniosła je w wysokości wskazanej w umowie pożyczki. Opłata przygotowawcza miała służyć pokryciu poniesionych przez pożyczkodawcę kosztów czynności związanych z przygotowaniem umowy pożyczki, do których przykładowo należały koszty obsługi dostarczenia i podpisania umowy u klienta oraz badanie zdolności klienta do spłaty pożyczki. Powód nie podał nawet, czy i ewentualnie w jaki sposób zweryfikował zdolność kredytową strony pozwanej ani nie wskazał, że poniósł z tego tytułu jakiegokolwiek wydatki. W ocenie Sądu, nie można w tym zakresie opierać się wyłącznie na twierdzeniach powoda i samym zapisie umownym.

Istotne jest przy tym, że zgodnie z harmonogramem spłat (k. 24) pozwany zobowiązał się zwrócić pożyczkę w 24 miesięcznych ratach płatnych do: 20 każdego miesiąca. Opłaty przygotowawcza i administracyjna zostały rozłożone proporcjonalnie do liczby rat pożyczki i uiszczane częściowo z każdą ratą. Wspomniane opłaty w skali jednego miesiąca wynosiły łącznie 81,88 zł, podczas gdy rata kapitału pożyczki – 208,33 zł. Zestawienie powyższych danych jednoznacznie pokazuje, że dodatkowa opłata obciążająca pozwanego stanowi ok. 40 % kapitału pożyczki. Zastrzeżenie konieczności ich zapłaty, niezależnie od konieczności uiszczenia samych odsetek, a także odsetek na wypadek np. nieterminowej spłaty zadłużenia, stanowi dla pozwanego, dodatkową karę umowną, która jak powyżej wskazano jest niedopuszczalna w świadczeniach pieniężnych. Nie bez znaczenia jest fakt, iż sam pozwany w swoich wyjaśnieniach na rozprawie zakwestionował opłatę administracyjną i przygotowawczą wskazując, iż przy zawieraniu umowy pożyczki, nie miał możliwości wyboru i musiał zgodzić się na dodatkowe koszty, aby w ogóle otrzymać pożyczkę.

Mając na uwadze powyższe rozważania, w ocenie Sądu zasadnym było uznać żądanie w zakresie kwoty 3628,05 zł tytułem niespłaconych rat kapitałowych w kwocie 3541,69 zł oraz skapitalizowanych odsetek umownych w wysokości 10% - w kwocie 86,36 zł naliczonych od kwoty 3541,69 zł od dnia następnego po dniu zapłaty ostatniej raty pożyczki tj. od dnia 16 lutego 2017 roku do dnia poprzedzającego dzień wniesienia pozwu.

W pozostałym zakresie tj. w zakresie kwoty 1041,84 zł, na którą składały się koszty: opłaty przygotowawczej w kwocie 966,84 zł oraz opłaty administracyjnej w kwocie 75,00 zł. powództwo podlegało oddaleniu jako bezpodstawne.

O odsetkach Sąd orzekł zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 482 § 1 k.c., uwzględniając w tym zakresie żądanie pozwu.

O kosztach procesu sąd orzekł zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów, wyrażoną w treści art. 100 k.p.c. Do kosztów poniesionych przez stronę powodową zaliczono: opłatę sądową od pozwu w wysokości 100,00 zł, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 900,00 zł – zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.), oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł, łącznie kwotę 1017,00 zł. Wobec faktu, iż powództwo zostało uwzględnione w części, pozwany został zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda kwoty 790,11 zł. – stosownie do wyniku sprawy.